

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 27. novembra 1934.

Štev. 133.

Vedno takšna solidarnost!

Kaj premore solidarnost gospodarskih stanov, se je te dni videlo v Ljubljani, ko je vsa javnost obstrmela pred to strnjeno močjo slovenskih gospodarskih stanov. Jasnino in nedvomno se je videlo, da pomenijo gospodarski stanovi v življenju slovenske prestolnice mnogo več, kakor pa se splošno misli. Čisto sesula se je ona bajka, ko da je Ljubljana le uradniško in dijaško mesto in da ji samo to daje njeno lice. Nasprotno se je izkazalo, da je Ljubljana močno trgovsko in obrtniško mesto in da bi nastalo v ljubljanskem življenju brez trgovine, obrta in industrije popolno mrtvilo.

Ta mogočni vtis manifestirane solidarnosti ljubljanskih gospodarskih stanov je seveda tudi silno podkrepil vse zahteve ljubljanskih gospodarskih stanov, da so se takoj pokazale tudi vidne in pozitivne posledice. Vendar enkrat niso ostale zahteve gospodarskih stanov brez pozitivnega odmeva, vendar enkrat se je spoznalo, da je v splošno narodno škodo, če se ne upošteva zahteve onih stanov, ki so za naš gospodarski napredek osnovne in največje važnosti.

Kako vse drugačna bi bila veljava gospodarskih stanov v slovenski in tudi v jugoslovanski javnosti, če bi se tudi že preje in ob vsaki potrebni priliki pokazala enako mogočna solidarnost vseh gospodarskih stanov! Sedanji solidarni nastop vseh gospodarskih stanov je omogočil objektivnejšo oceno davčne osnove, enak nastop pred meseci bi preprečil določila § 7. zakona o izpremembah zakona o neposrednih davkih. Še preje pa bi enako solidarni nastopi pridobili gospodarskim stanovom tudi vse drugačno veljavo in vseh samoupravnih zastopih in interesi gospodarstva se ne bi v našem javnem življenju smatrali kot najmanj nujna vprašanja, temveč bi se že davno obravnavali z ono resnostjo, ki jo zaslužijo. Vsa pozicija gospodarskih stanov bi bila čisto drugačna, če bi se že od nekdaj manifestirala solidarnost gospodarskih stanov v enaki meri.

Zato pa je treba, da postane življensko geslo vsakega gospodarskega človeka, da je njegova prva dolžnost, da vedno in ob vsaki priliki dela za dvig solidarnosti gospodarskih stanov. Ta solidarnost mora postati steer neopisani, zato pa tem bolj veljavni splošni zakon in po tej solidarnosti se mora ravnati vsak, ki hoče veljati kot gospodarski človek. Solidarnost gospodarskih stanov mora skratka postati realna činjenica, katere ugodne posledice se morajo pokazati na vseh poljih.

Zlasti pa na organizacijskem polju! Ena gospodarska organizacija mora podpirati drugo, zadeva ene mora biti tudi zadeva druge, da more vedno vsaka organizacija računati na podporo druge. Sicer se je to v glavnem dosedaj že godilo, toda odslej mora to biti redno pravilo, ki se izvaja z vso doslednostjo. V še večji meri pa mora tudi vsak posameznik storiti svojo dolžnost do svojih stanovskih organizacij. Tudi takrat, kadar ne gre za davke, morajo biti vsi občni zbori in sestanki stanovskih organizacij polnoštevilno obiskani in tudi takrat mora biti delo članstva za svoje organizacije tako intenzivno, da morejo te vsak hip govoriti v imenu vsega članstva.

Čas pa je tudi že, da se pokaže solidarnost gospodarskih stanov tudi glede njih tiska. V tem pogledu je pač zavest naših gospodarskih ljudi neverjetno slabotna. Vse mogoče liste naročajo naši gospodarski ljudje, le na svoje lastne stanovske liste pozabljajo skoraj dosledno. In vendar je njihov stanovski tisk njihov najvestnejši in najboljši zaveznik. A mogel bi postati tudi tako močan faktor v javnosti, da bi že samo z njim mogel naš gospodarski svet

uveljaviti velik del svojih glavnih zahtev. Samo tisti, ki razpolaga z močnim tiskom, je tudi v resnici oborožen za boj v javnem življenju. Kdor razpolaga le s slabim tiskom, je podoben vojaku, ki na streljanje kanonov odgovarja s streli iz puške. Nobenega dvoma ni, da mora s tako nezadostnim orožjem izgubiti bitko.

Delo za napredek stanovskega tiska, za njegovo večjo naklado, in s tem za njegovo večjo veljavo v javnosti je prvi pogoj večjega upoštevanja gospodarskih stanov. Ne more se zato solidarnost gospodarskih stanov pokazati bolj učinkovito,

kakor v delu za napredek stanovskega tiska. Velika in lepa zmaga, ki je bila dosežena z zadnjo veliko manifestacijo solidarnosti vseh gospodarskih stanov, se mora izkoristiti do konca in mora imeti tudi na znotraj enak učinek, kakor ga je imela na zunaj. Mora dati nov razmah tisku gospodarskih stanov, da bo tudi to njihovo orožje učinkovito in na višku časa. Intenzivno delo za napredek lastnega tiska je zato danes prva dolžnost, ki jo nalaga solidarnost tako vsakemu gospodarskemu stanu, ko tudi vsakemu posameznemu članu.

Novi davčni sezname razgrnjeni

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasa, da so v smislu čl. 116., odst. 1., zakona o neposrednih davkih razgrnjeni sezname oseb, zavezanih pridobitni po skupini I. čl. 42. zakona o neposrednih davkih.

Na vpogled razgrnjeni sezname vsebujejo naslednje vrste davčnih zavezancev: trgovine z galanterijo itd., z dežel. pridelki, semeni, razne trgovine iz I. skupine, 4. podskupine, graverje, puškarje, krznarje, modistinje (trgovke), urarje, zlatarje, pasarje, optike, foto-trgovine, razna obrtna podjetja 1/2, trgovine z usnjem, čevlji in čevljarstvi potrebščinami, trgovine s steklom in porcelanom, trgovine z barvami, keramiko, bencinom, trgovine s slaščicami, s perutnino, ribami, konji, živino, trgovine z glasbili, razne druge trgovine, stavbenike, vsakovrstna podjetja 1/12, časopise in revije.

Ti seznamki so davčnim zavezancem na vpogled med uradnimi urami v pisarni mestnega poglavarstva, in sicer od 26. novembra do vštete 3. decembra.

O teh davčnih osnovah za pridobitno bo sklepal davčni odbor v času od 10. decembra do vštete 15. decembra.

Razpored razprav pred davčnim odborom

je določen tako-le:

1. trgovine z galanterijo itd. — dne 10. decembra;
2. razna podjetja narodnega zdravja — dne 11. decembra;
3. trgovine z deželnimi pridelki in semeni — dne 11. decembra;
4. graverji in puškarji — dne 12. decembra;
5. zlatarji, urarji, pasarji, optiki in foto-trgovine — dne 12. decembra;
6. modistinje (trgovke) in krznarji — dne 12. decembra;
7. razna obrtna podjetja iz I. skup. 2 — dne 12. decembra;
8. trgovine z usnjem, čevlji in čevljarstvi potrebščinami — dne 13. decembra;
9. trgovine z barvami, olji, bencinom in keramiko — dne 14. decembra;
10. trgovine s steklom in porcelanom — dne 14. decembra;
11. trgovine s slaščicami — dne 14. decembra;
12. trgovine s perutnino, ribami, konji in živino — dne 14. decembra;
13. trgovine z glasbili — dne 14. decembra;
14. razne druge trgovine — dne 14. decembra;
15. časopisi in revije — dne 15. decembra.

Razprave se začno vsak dan ob 8. dopoldne.

Zakonski predpisi glede sej davčnega odbora se glase:

Seje glavnega odbora so tajne. Prisostvovati jim sme samo davčni zavezanec ali njegov zastopnik, odnosno pooblaščenec. Kot zastopnik davčnega zavezanca sme priti pred davčni odbor: mož za ženo, žena za moža, oče ali mati za otroke in otroci, starejši od 18 let, za starše, kakor tudi vsakdo, ki se ne bavi obrtoma ali za plačo s takim poklicem, toda s pravičnim pooblastilom. Po tej določbi ne morejo zastopati strank pred davčnim odborom na primer zakoniti pisarji. Pač pa smejo kot

pooblaščenici s pravičnim pooblastilom pred davčnim odborom zastopati davčne zavezance: odvetniki, javni beležniki, notarji ali pooblaščenici finančnopравни zastopniki.

Za pravne osebe smejo prihajati pred davčni odbor njih predstavniki, odnosno pooblaščenici predstavnikov, za osebe pod skrbstvom in mase vobče pa njih skrbnik, zastopnik ali branitelj (konkurzni upravniki).

Razpisane razprave se ne bodo odložile, ako bi jim davčni zavezanci ne prisostvovali; tudi določeni red za razprave se ne bo v nikakem primeru izpremenil.

Podroben vrstni red razprav za posa-

Mariborsko mesto odstopilo vojašnice

Od prevrata do danes se me trudile vse mariborske občinske uprave, da bi se urenilo vprašanje odstopa mestnih vojašnic vojaškemu erarju. Vsa prizadevanja pa so bila zaman, ker je erar imel vojašnice po izredno nizki ceni v zakupu ter ni pristal na nobeno povišanje najemnine. 46 vojašniških objektov, ki jih tvorijo vojašnica kralja Aleksandra na Meljski cesti, vojašnica Vojvode Mišića na Tržaški cesti in Vojvode Putnika v Stritarjevi ulici ter smodnišnica v Bohovi, je imel erar v najemu za letnih 30.000 Din. Mestna občina je na ta način doplačevala ogromne vsote, saj je znašal samo odvoz fekalij letno 45 tisoč dinarjev. Naravno, da ni mogla misliti na nobene investicije v poslopljih, ki so začela radi tega propadati. Nekaj časa je sicer občina iz svojega doplačevala za popravila, zadnja leta pa je investirala v poslopja samo vsoto, ki jo je dobivala kot najemnino.

Mariborske vojašnice je zgradilo mesto od l. 1867 do l. 1910. V predvojni dobi je prejemale občina najemnine 120.000 zlatih kron. Sicer se že takrat ogromne investirane vsote niso amortizirale, toda velikih izgub ni bilo, na drugi strani pa je mesto kot tako z močnimi garnizijami pridobilo. Po prevratu se je izpremenila predvojna najemnina v relaciji 1:4 in namesto

mezne stroke davčnih zavezancev, ki pridejo sedaj na vrsto in tudi pričetek sej, je razviden iz pregleda pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani in tudi pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5/II., pred razpravnim prostorom.

Nujno svetujemo vsem davčnim zavezancem, da pridejo osebno k razpravi, kadar razpravlja davčni odbor o njihovi zadevi. S seboj naj imajo vse potrebne listine, da morejo resničnost svojih trditvev dokazati tudi črno na belem. Ponovno opozarjamo, da se izdatki za vzdrževanje rodbine, za kritje bolezenskih stroškov in podobni izdatki ne odbijejo od doseženega dohodka, temveč tvorijo del čistega dobička, od katerega se odmeri davek. Nasprotno pa se izdatki za režijo odbijejo, na kar mnogi davčni zavezanci pozabljajo.

Ze pred razpravo naj informirajo enega člana (ne vseh) davčnega odbora o svoji zadevi, in sicer podrobno, toda le s stvarnimi podatki. Če bi si bili v kateri stvari na nejasnem, naj se obrnejo na tajništvo Združenja trgovcev v Ljubljani, ki jim bo dalo vse potrebne informacije. Tako tudi glede potrebne pritožbe proti oceni davčnega odbora na reklamacijski odbor. Podrobnejša navodila glede pritožb bomo objavili tudi v »Trgovskem listu«.

Zaenkrat pa je najvažnejše, da vsak davčni zavezanec pred davčnim odborom brani svoje interese in da se posluži vseh ugodnosti, ki mu jih nudi zakon.

120.000 kron je dobivalo mesto 30.000 dinarjev.

Novi zakon o nastanjanju vojske je prinesel sedaj izpremembo. Vojašnice, ki jih zgrade zasebniki ali samoupravne ustanove, preidejo po 20letni amortizacijski dobi v last vojaškega erarja. Posebna komisija je ves teden preračunavala amortizacijo mariborskih vojašnic ter se nato pogajala z občino glede odškodnine. Mariborska občina je zahtevala objekte stare Dravske vojašnice, kjer namerava napraviti tržnico, carinska skladišča, ki so določena za zgradbo nove carinarnice in star erarski magacin v Einspielerjevi ulici, ki ga bo prezidala v zasilna stanovanja, poleg tega pa še 1 milijon in pol odškodnine v gotovini. Do sporazuma je prišlo preteklo soboto. Erar odstopi navedene nepremičnine in povrh da še pol milijona dinarjev v gotovini v štirih letnih obrokih. Pogodbo je mestni svet na tajni seji v soboto odobril ter se je takoj nato podpisala.

Vsi ti objekti so bili sicer cenjeni na 40 milijonov Din, toda dejansko ni imelo mesto od njih nobenega dobička, temveč le škodo. Formalno se bo zato sicer občinsko premoženje zmanjšalo, toda dejansko bo občina imela odslej manj izdatkov in bo denarno na boljšem. S tega vidika je tudi presojati novo pogodbo.

Rumunska industrija

Generalno združenje rumunskih industrialcev je objavilo obširne podatke o stanju rumunske industrije; iz teh podatkov posnemamo:

L. 1920. je bilo v Rumuniji 1500 industrijskih poslopij, od tedaj se je to število stalno večalo in doseglo l. 1934. že številko 7500. Vzporedno se je večalo tudi število nameštenskih stanovanj ter se dvignilo od 2000 v l. 1920. na 12.000 v l. 1934.

Skupno ima Rumunija 3487 industrijskih podjetij. Na prvem mestu je živilska industrija s 1029 podjetji, nato lesna s 651, tekstilna s 519 in kovinska s 388 podjetji. Vse v industrijo investirani kapital dosega vsoto skoraj 40 milijard lejev. Tudi tu je živilska industrija z 10,5 milijard na prvem mestu, na drugem pa je kemična industrija z 8 in nato tekstilna ter kovinska s po 6 milijardami kapitala. V vseh industrijah je zaposlenih 163.513 delavcev, od teh 73% v živilski, kovinski, tekstilni in lesni industriji. Vse plače delavcev so znašale v letu

1933. nekaj nad 5 milijard lejev. Največji izdatki za plače delavcev so bili v tekstilni industriji, kjer so dosegli skoraj poldrugo milijardo lejev. Kovinska industrija je na drugem mestu in je izplačala skupno za 1,12 milijarde lejev mezd.

Pogonska sila rumunske industrije znaša nekaj nad pol milijona konjskih sil. Za sirovine je izdala rumunska industrija v letu 1933. 18 milijard, vsi izdelki pa so imeli vrednost 35 milijard lejev.

Poklonitveno potovanje na Oplenac,

ki ga priredi »Zveza za tujski promet za Slovenijo« v Ljubljani, je preloženo na 8. in 9. decembra t. l. Odhod iz Ljubljane je 7. decembra ob 20.30 in povratek v Ljubljano dne 10. decembra zjutraj. Cena vožnje II. razred Din 273—, III. razred Din 178— (vključno avtobus). Cena hrane Din 50— (dnevno), prenočišče 50 do 120 Din. — Prijave sprejema »Putnik«, Ljubljana, v Ljubljani, do 4. decembra t. l.

Uredbi za zmanjšanje režije

a) gospodarskih podjetij

Čl. 1. — Podjetje, čegar gospodarska delavnost se je zaradi gospodarske krize zmanjšala v tej meri, da pomenijo stroški osebne režije po dosedanjih posebnih in kolektivnih službenih pogodbah za podjetje preveliko breme, se more poslužiti določil, navedenih v naslednjih členih.

Odpoved službenih pogodb

Čl. 2. — 1. Podjetje more svojim vodilnim uradnikom na šest mesecev odpovedati službo, če je bil odpovedni rok dogovorjen na več ko 6 mesecev, ko tudi če je bila službena pogodba sklenjena na nedoločeno dobo ali na določeno dobo, če do tega časa preostaja še več ko 6 mesecev. V takšnem primeru se more dogovorjena odpravnina znižati na šestmesečno zadnjo plačo. S tem pa ne izgubi vodilni uradnik že dobljene pravice na pokojnino, če mu ta po pogodbi pripada. 2. Podjetje more odpovedati vodilnemu uradniku službo tudi takrat, če ta ne pristaja na nove službene pogoje.

Znižanje plač

Čl. 3. Podjetje more znižati plače, odpravnine in pokojnine svojih nameščenec v njihovih rodbin, ki niso vodilni uradniki, ko jim tudi odpovedati službe po določilih naslednjih členov:

Čl. 4. — 1. Znižanje prejemkov se mora pri vodilnih uradnikih izvesti najmanj v enakem mesečnem povprečju, kakor pri drugih nameščenih podjetja, pri čemer se mora ohraniti nameščencem ekvistenčni minimum. 2. Podjetje, ki glede znižanja plače, odpravnine in skrajšanja odpovednega roka nameščenec, ki niso vodilni uradniki, s katerimi pa so sklenjene individualne ali kolektivne službene pogodbe, ne doseže z nameščenci sporazuma, se mora obrniti na izvoljeno sodišče v smislu te uredbe.

3. Pokojnine se morejo znižati samo, v kolikor padajo v breme podjetja. Del pokojnine, ki jo prejema nameščenec iz posebnega pokojninskega fonda za nameščenec podjetja ali od katere zavarovalnice, če je podjetje plačevalo premije za to zavarovanje, se vračunava v znesek pokojnine, odmerjene mu od podjetja. 4. Izprememba prejemkov ali njih dela aktivnih vodilnih uradnikov ali nameščenec, ki se vračunava v pokojnino, povzroča tudi sorazmerno izpremembo pokojnin onih vodilnih uradnikov in nameščenec, katerim je pokojnina določena na podlagi prejšnjih prejemkov. Pokojnina že upokojenih vodilnih uradnikov ali nameščenec torej ne more znašati več, kakor bi znašala, da so za časa njihove upokojitve uživali prejemke, ki jih uživajo aktivni uradniki njihovega položaja s istimi službenimi leti v istem podjetju s pravico do pokojnine. 5. Zaradi znižanja pokojnine tako vodilnih uradnikov ko nameščenec se mora podjetje obrniti na izvoljeno sodišče v smislu te uredbe. 6. Če je s posebnim ali kolektivno službeno pogodbo predvideno izvoljeno sodišče za primere, navedene v odstavku 1 in 2., se mora podjetje obrniti na to sodišče. Sicer rešuje spore v teh primerih v smislu te uredbe izvoljeno sodišče.

Izvoljena sodišča

Čl. 5. — 1. Pri vsakem trgovinskem sodišču, a kjer ga ni, pri okrožnem sodišču (prvostopnem) se imenuje izvoljeno sodišče za vse področje sodišča. 2. Izvoljeno sodišče tvorijo predsednik in dva člana. Predsednika imenuje za vse leto predsednik trgovinskega (okrožnega, prvostopnega) sodišča iz vrst sodnikov tega sodišča, vsaka stranka pa izvoli za vsak poseben primer po enega člana. 3. Potrebno pisarsko osebje daje na razpolago trgovinsko (okrožno, prvostopno) sodišče.

Čl. 6. — 1. Imetnik podjetja predloži svoj predlog predsedniku izvoljenega sodišča v dveh izvodih. Predlogu priloži dokaz, da obstoje okoliščine, s katerimi utemeljuje svoj predlog (čl. 1.). V predlogu mora imenovati člana sodišča, ki ga on imenuje. 2. Predsednik izvoljenega sodišča dostavi predlog nasprotni strani s pozivom, da v roku 15 dni imenuje drugega člana. 3. Če katere stranka ne bi v roku imenovala člana izvoljenega sodišča, ga določi predsednik trgovinskega (okrožnega, prvostopnega) sodišča iz vrst sodnikov tega sodišča. 4. Če gre za kolektivno službeno pogodbo, se dostavi predlog strokovni delojemalski organizaciji kot zastopnici delojemalcev.

Čl. 7. — 1. Izvoljeno sodišče sklepa na podlagi ustne razprave z obema strankama in njihovimi zastopniki, če so ti, o sklepu, v kolikor se mu ne bi posrečila poravnava med strankama. 2. Izvoljeno sodišče določi s sklepom plačo, pokojnino ali odpravnino, oziroma odpovedni rok. Odpovedni rok se ne more določiti izpod najnižjega z zakonom o obrtnih ali s kakšnim drugim podobnim zakonom določenega odpovednega roka. Pri sklepanju se mora ravnati sodišče po načelih pravičnosti, da na eni strani upošteva gospodarske razmere podjetja, na drugi strani pa razmere nameščenca, zlasti velikost plač drugih nameščenec, strokovno sposobnost nameščenca ko tudi položaj, ki ga je zavzemal v času, ko je bil pri podjetju.

Čl. 8. — Postopanje ni javno in člani sodišča morajo ohraniti vse, kar bi slišali pri razpravi kot uradno tajnost. Kršitev te dolžnosti se kaznuje kot kršitev uradne tajnosti po § 401 kazenskega zakonika.

Čl. 9. — Proti sklepom izvoljenega sodišča ni pravnih lekov. Sicer pa se morajo primerno uporabljati predpisi civilnega sodnega postopanja, ki veljajo na področju tega trgovinskega (okrožnega, prvostopnega) sodišča.

Čl. 10. — Stroške postopanja nosi podjetje.

b) denarnih zavodov, ki so pod zaščito

Čl. 1. — 1. Denarni zavodi, ki se poslužijo uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, morajo znižati režijske stroške, tako materialne ko osebne na najmanjšo mero, ki jim še omogoča neovirano poslovanje. Znižanje prejemkov se mora izvesti pri vodilnih uradnikih zavoda najmanj v enakem povprečnem odstotku, kakor pri drugih zavodovih nameščenih, pri čemer je gledati na to, da bo ohranjen nameščencem ekvistenčni minimum.

2. Trgovinski minister more odobriti predlog zavoda glede višine njegovih režijskih stroškov ter po zaslišanju denarnega zavoda izdati sklep o najvišji dopustnosti teh stroškov.

3. Ta sklep se more na predlog zavoda, njegovih upnikov ali po lastnem preudarku trgovinskega ministra tudi izpremeniti.

4. Proti temu sklepu trgovinskega ministra ni pritožbe na Državni svet.

5. Člani upravnega in nadzornega odbora solidarno odgovarjajo za škodo, nastalo vsled kršitve tega določila, razen če kdo od njih dokaže, da za kršitev ni vedel niti ni mogel za njo vedeti.

6. Določila prejšnjega odstavka veljajo tudi za afilirana podjetja, ki so samo denarna podjetja, vendar pa more trgovinski minister odrediti njihovo uporabo tudi za druga afilirana podjetja.

Čl. 2. — 1. Člani upravnega in nadzornega odbora, ko tudi člani drugih takšnih organov zavoda, kateremu je dovoljen odlog plačil ali sanacija po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, nima jo pravice, dokler traja odlog plačil odn. sanacija, do taniem niti do kakšnih drugih materialnih koristi, razen na plačilo dejanskih stroškov, dnevnice za bivanje izven njihovega rednega bivališča ter za resnično dežurno službo v zavodu, če so te predvidene v pravilih zavoda. Pa tudi te izdatke mora odobriti trgovinski minister.

2. Za časa trajanja odloga plačil ali sanacije zavoda ni dolžan denarni zavod, ki se je poslužil uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, izplačevati nameščencem in vodilnim uradnikom posebnih nagrad, kakor so remuneracije, božičnice, trinajsta plača in bilančna nagrada. Te neizplačane nagrade se smatrajo od dneva, ko je zavod prišel pod zaščito (čl. 67 uredbe), za propadle ter se ne morejo izterjati sodnim putem. 3. Trgovinski minister more določiti prejšnjih odstavkov razširiti tudi na afilirana podjetja.

Čl. 3. — 1. Denarni zavodi, ki se poslužijo zaščite po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, morejo v svrhu znižanja režije in v smislu čl. 1. te uredbe odpovedati posamezne pogodbe v smislu obrtnega zakona in službene pragmatike, sklenjene s svojimi nameščenec in vodilnimi uradniki. Že storjene odpovedi takšnih pogodb in pragmatik veljajo od dneva, ko je bila pogodba odpovedana. Zavod je v vsakem primeru zavezan, da sklene s svojimi nameščenec in

Čl. 11. — Vsaka stranka more, če se razmere izpremene, na isti način zahtevati nov sklep. Glede stroškov tega postopanja veljajo predpisi civilnega sodnega postopanja, ki velja na tem področju.

Čl. 12. — Pri postopku pred izvoljenim sodiščem ni obvezno zastopanje po odvetniku.

Čl. 13. — Kot plača v smislu te uredbe se razume tekoča plača v denarju, dodatki vse vrste, remuneracija, trinajsta plača, delež na dobičku, provizije in podobno.

Čl. 14. — Kot nameščenec v smislu te uredbe se smatra osebe, navedeno v § 324 obrtnega zakona, brez ozira na to, če spada podjetje pod ta zakon ali ne.

Čl. 15. — Vodilni uradnik v smislu te uredbe je nameščenec, kateremu je, brez ozira na službeno zvanje, zaupano vodstvo vseh poslov ali posameznih panog ali podjetij (podružnic) podjetja.

Čl. 16. — Določila te uredbe se ne nanašajo na denarne zavode, za katere velja uredba o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, odnosno uredba o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug in njihovih zvez z dne 22. novembra 1933.

Čl. 17. — Ukrepi, ki so bili izdani v smislu uredbe o znižanju režijskih stroškov gospodarskih podjetij z dne 22. novembra 1933, se morajo prilagoditi določilom te uredbe, in sicer do prvega dne prihodnjega meseca, ko stopi ta uredba v veljavo.

Čl. 18. — Ta uredba stopi v veljavo, ko je objavljena v »Službenih novinah«. Iste dne prenehajo veljati vsi njej nasprotni predpisi.

znašati pokojnina že upokojenih vodilnih uradnikov in nameščenec več, kakor pa bi znašala, če bi imeli v dobi svoje upokojitve prejemke, ki jih uživajo aktivni uradniki ali nameščenec njihovega položaja s istimi službenimi leti v istem zavodu s pravico do pokojnine.

5. Proti odlokom zavoda glede odmerjene višine pokojnine se more uradnik ali nameščenec pritožiti samo trgovinskemu ministru, proti njegovim odlokom pa ni pritožbe na Državni svet.

Čl. 6. — 1. Za pojem vodilnih uradnikov denarnih zavodov in afiliranih podjetij veljajo določila čl. 61, 62 in 63 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov. 2. Prav tako tudi za preglede po čl. 1. odst. 2. veljajo določila čl. 7, 8, 9, 10, 11, 57, 58 in 59 uredbe.

Čl. 7. — Ukrepi, ki so jih izdali zavodi pod zaščito v smislu uredbe o zmanjšanju režijskih stroškov denarnih zavodov pod zaščito z dne 22. novembra 1933 se morajo prilagoditi določilom te uredbe, začenši s prvim dnevom prihodnjega meseca, ko stopi v veljavo.

Čl. 8. — Določila te uredbe se bodo primerno uporabljala tudi za kmetijske kreditne in druge gospodarske zadruge in njih zveze, ki se poslužujejo koristi uredbe o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug in njih zvez z dne 22. novembra 1933.

Čl. 9. — Ta uredba dobi obvezno moč, ko je objavljena v »Službenih novinah«. Tega dne prenehajo tudi veljati vsi predpisi, ki jej nasprotujejo.

Andrej Gabršček — sedemdesetletnik

Eden najzaslužnejših goriških voditeljev, vedno živahni in vedno delavni Andrej Gabršček je praznoval dne 26. novembra svojo sedemdesetletnico. Je to jubilej človeka, ki se je krepko zapisal tako v slovenski politiki, ko literarni zgodovini, o čigar delu bo prav tako poročal narodnogospodarski ko narodno-obrambni zgodovinar. Poleg tega pa je to jubilej moža, ki je vse življenje za izredno vztrajnostjo in neustrašenostjo deloval za zmago slovanstva in zlasti še jugoslovanske misli in ki ga v tem neprestanem delu za njegove ideale niso omajala niti preganjanja, niti materialne nepravice in niti nevarnost ljudi. Ni bilo in ni polja v vsem našem narodnem, političnem, kulturnem in gospodarskem življenju, v katerem se ne bi udeleževal tudi Andrej Gabršček, in to z uspehom, ki je dostikrat izzval tudi nelepo zavist. Vse boje in vse nevarnosti, ki so večna prijetnost slovenskega častnikarja, publicista in političnega borca v prvih vrstah, je izkusil Andrej Gabršček v potencirani meri, a vendar je ostala njegova borbenost vedno enako odločna, da je še v jeseni svojega življenja podaril svojim rojakom dve veliki knjigi o življenju in boju goriških Slovencev. V kratkem pa dobe še Tržačani in Istrani dve enako pomembni deli od Andreja Gabrščka.

Z zavestjo več ko polno storjene dolžnosti do svojega naroda more praznovati Andrej Gabršček svoj jubilej in v današnji poplavi raznih vsemogočih jubilejev dene človeku kar dobro, da more zopet enkrat praznovati jubilej, ki ima vsenarodni pomen. In Gabrščkov jubilej ima ta pomen in zato se s hvaležnostjo spominja tega jubileja ves slovenski narod.

Posebno pa tudi »Trgovski list«, čegar zvest in najodličnejši sotrudnik je bil Andrej Gabršček skozi leta in čegar članki in poročila so bila vedno »Trgovskemu listu« v čast in ponos.

Velikemu borcu za pravice slovenskega naroda, za zmago jugoslovanske in slovanstva ideje, neumornemu delavcu za gospodarski in kulturni napredek svojega naroda kliče zato »Trgovski list« s posebnim poudarkom: Na mnogaja leta! v pričanju, da se ves narod pridružuje temu vzkluku.

Bodi ohranjena našemu narodu in naši domovini neumorna delavnost Andreja Gabrščka še mnogo let!

Zboljšana trgovinska bilanca Poljske

Poljska zunanja trgovina se je letos v primeri z lanskim letom precej zboljšala. Tako se je v prvih 8 mesecih t. l. uvoz Poljske povečal za 68 na 528-8 milijonov zlotov, izvoz pa za 39-7 na 629-5 milijonov zlotov ter je bila poljska zunanja trgovina aktivna za 67-6 milijonov zlotov.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Konferenca pomočnika ministra financ g. ing. Nedeljkovića s predstavnikami gospodarstva

Včeraj je došel iz Beograda pomočnik ministra financ g. ing. St. Nedeljković, da prouči in oceni davčne predloge in oceni pritožbe gospodarskih krogov glede letošnje prakse. G. pomočnik je po izvršenem pregledu poslov pri finančni direkciji sprejel deputacijo gospodarskih krogov, katero je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin. Deputacija je v toku dveh urne konference podrobno obrazložila vse točke, ki se nanašajo na davčno prakso in so bile predmet predlogov gospodarskih organizacij. G. pomočnik je vzel vse iznesene ugotovitve gospodarskih organizacij na znanje in je nato v toku popoldneva izvršil pregled davčne uprave v Ljubljani.

Program obrtniškega tedna

Združene obrtniške organizacije v Ljubljani so določile ta program obrtniškega tedna:

Dne 1. decembra: Praznovanje narodnega praznika. Ob desetih dopoldne sv. maša; ob eni popoldne radijsko predavanje, ob 3 pa otvoritev obrtniškega sejma v Drogenikovi hiši na Mestnem trgu.

Dne 2. decembra: Vsi izvenljudski krajevni odbori prirede v svojih krajih ob 9. manifestacijska zborovanja, katerih se udeležijo tudi zastopniki oblasti ter narodnih in gospodarskih organizacij. — V Ljubljani je glavno manifestacijsko zborovanje ob desetih. Govori z zborovanja se bodo prenašali po radiu.

Od 3. do 7. decembra:

Razna predavanja za obrtnike v vseh obrtniških središčih, predavanja v šolah in raznih društvi. Ob 13. vsak dan predavanje po radiu. Raznovrstne propagandne prireditve.

Dne 8. decembra:

Dan obrtniškega naraščaja. V Ljubljani bo ob eni popoldne proslava enoletnega obstoja Vajeniškega doma in nabiralna prireditev za božičnico revnim vajencem.

Pravilno

Neprestano šikaniranje našega obmejne prebivalstva po avstrijskih oblasteh je končno prisililo našo vlado do protiakcije. Tako je naša vlada odpravila vsa stalna viza za večkratno potovanje v Avstrijo v obeh mariborskih okrajih. Izdajala se bodo samo enkratna viza. Posledice tega ukrepa so se že pokazale. Dočim je preje vsak dan potovalo v Avstrijo od 30 do 50 ljudi, je bilo v Mariboru prvi dan po odpravi viz za večkratno potovanja le 4 potnikov za Avstrijo. Sedaj za Miklavža in Božič je prišel ukrep naše vlade posebno prav. Mesto avstrijskih bodo nekaj več zaslužili naši mariborski trgovci.

Promet prvega polletja na mariborski carinarnici

V prvem polletju (od aprila do konca septembra) izkazuje mariborska carinarnica ta-le promet: Uvoz blaga 22.344.163 kg v vrednosti Din 155.051.332 Din. Plačana carina pri uvozu Din 29.894.987'15, pri izvozu Din 64.933'—. Blago se je uvažalo skozi Maribor iz 23 držav. Na prvem mestu je Avstrija z vrednostjo 39.949.593 Din, na drugem Češkoslovaška z Din 31.203.656'—, tretja je Nemčija z 23.825.972 Din, četrta USA z 20.863.095 in Italija s 13.262.777. Uvažalo se je največ železa, železne pločevine, papirne mase, papirja, prediva in umetne svile in bombaža, stroji, glina in kuhinjska sol. Maribor sam je porabil od uvoza največ tekstilnih sirovin, ostalo pa se je po večini uvažalo v notranjost države.

Iz združnega registra

Vpisali sta se nastopni zdruzi:

Mlekarica zadruga v Dobriši vasi, obč. Petrovče, r. z. z o. z. in Kreditna zadruga državnih nameščenecov za srez Novo mesto, Črnomelj in Metliko, r. z. z o. z. v Novem mestu.

Razdružila se je in prešla v likvidacijo Pašniška in gozdna zadruga v Selnici ob Dravi, r. z. z o. z. Likvidator: Josip Verdonik, posestnik v Selnici (dosedanji član načelstva).

Fr. Zelenik:

Šef in nameščenec

Prilika je nanesla, da sem govoril z lastnikom trgovine z velikim številom nameščenecov. Govorila sva tudi o čestih pritožbah šefov, da je dandanes težko dobiti dobrega in izvežbanega nameščenca in podobno. Naj sledijo glede teh pritožb in glede nameščenecov sploh pripombe šefa prej omenjene trgovine. Take pritožbe so neosnovane, krivične in dokaz, da dotični trgovec ne razume svoje naloge. Za dober denar se dobe tudi dobri nameščenec. Kdor pa slabo plača, ne more zahtevati za slabo plačo dobrega nastavljenca. Kakor se za slabo ceno ne more kupiti odlična roba, tako je tudi z nameščeneci.

V svoji službi hočem popolnoma zanesljive in do najneznatnejše malenkosti poštene ljudi. Svoje mnenje o moji trgovini naj mi povedo odkritosrčno v oči, čeravno bi bilo to mnenje neugodno. Le na ta način morem zvedeti, če je kje napaka, ki je jaz ne opazim, pa jo opazijo nameščenec, ali kaj bi se moglo po njihovem mnenju zboljšati.

O meni naj govorijo v moji odsotnosti tako, kakor odgovarja njihovemu razmerju v občejanju z menoj. Klepetanje, kvantanje, dvoumne govorice in smešnice so pri meni prepovedane. Izven službe naj počenajo, kar hočejo, samo da ne škodujejo ugledu stanu in poklica. Toda od svojih nameščenecov zahtevam, da delovnega časa ne uporabljajo za odpočitek od naporov zadnje zabave in ne za okrepčevanje za prihodnjo prireditev. Če delajo drugače,

so v mojih očeh že nepošteni, ker zahtevajo plačilo za nekaj, za kar jim ne gre, kar niso izvršili in za kar tedaj bi ne smeli zahtevati plačila.

Pri delu morajo biti stvarni in resni. Vsako delo morajo dokončati, preden vzamejo drugo delo v roke. Kdor hoče več zadev rešiti obenem, ne dela s potrebno natančnostjo in prisotnostjo duha, dela napake, pozablja, in tako nastanejo nered in pogreške.

Kdor je miren in trezen pri delu, dela bolje in hitreje od onega, kateri hlasta semtertja.

Delovnega časa se je držati z vso natančnostjo. Ni mesta pri meni za nameščenca, kateri rad prihaja tudi malenkost prekasno v službo, a za odhod se že pripravlja pred potekom delovnega časa.

Točnost, vestnost, vztrajnost — tri lepe besede so! Moj nameščenec jih mora poznati. Vestnost obstoji tudi v tem, da dela enako marljivo v moji odsotnosti, kakor dela v moji prisotnosti. Seveda vsi ljudje niso rojeni za svobodo; veliko, zelo veliko je takih, ki veljajo kaj le pod pritiskom.

Moj nameščenec mora biti tedaj marljiv, pozoren, vljuden, postrežljiv, priseben, samostojen in urne odločitve.

Zato pa plačam svoje nameščenec dobro, z njimi se ravnam družabno, da se počutijo v moji firmi kot doma. Le na ta način privedem na svojo firmo sposobne in zanesljive sodelavce, katerim je moja korist sveta in kateri znajo tudi — molčati.

Nemški listi o gospodarskem stanju Jugoslavije

V 42. številki revije »Wochenschrift des Institutes für Konjunkturforschung«, ki izhaja v Berlinu, je bil objavljen naslednji članek o gospodarskem stanju Jugoslavije:

»Oživljenje gospodarskega dela, ki je po padcu dinarja (v juliju 1932) v nekaterih pokrajinah padlo, se je v zadnjem letu znatno popravilo. Podlago za to oživljenje je dal večji izvoz, strukturalna izpopolnitev industrije in rudarstva in v najnovejšem času tudi izboljšanje kupne moči kmetijske prebivalstva.

Žetev žitaric je dala sicer za 19,8 milijonov stotov ali za 25 odstotkov manj, kakor je bilo pričakovano, zato pa je bila koruzna žetev za približno eno tretjino večja od lanske. Letina sadja je letos zelo dobra. Ker bo zmanjšani donos žitne žetve izravnani z višjimi cenami, je stanje za kmetovalca nekoliko ugodnejše kot lani. Vlada se še nadalje prizadeva, da poveča izvoz kmetijskih pridelkov z novimi kompenzacijskimi pogodbami (trgovinske pogodbe s Francijo, Nemčijo itd.), ko tudi s stalnim prilagojevanjem agrarne produkcije zahtevam tujine. Tudi obrestna bremena kmetovalcev so bila koncem l. 1933. s splošno ureditvijo kmetijskih dolgov znatno olajšana.

Zunanja trgovina se zlasti ugodno razvija. Zaradi zboljšane prodaje koruze, lesa in bakra v tujino, se je izvoz od l. 1932. stalno dvigal, od srede 1933 pa tudi uvoz (predvsem sirovin in strojev).

Tudi v industriji se čuti zboljšanje, posebno v kovinski in tekstilni industriji. Aktivnost trgovinske bilance od jeseni l. 1932., odložitve obrestne službe in anuitet za zunanje dolgeve (začetkom 1933) in končno povečan tujski promet, vse to je zelo razbremenilo plačilno bilanco Jugoslavije. Zato so se mogli devizni predpisi tudi ublažiti. Tečaj dinarja je od začetka l. 1933. skoraj stabilen.

Tudi na kreditnem trgu je rahlo zboljšanje. Obrestna mera Narodne banke je bila v februarju 1934 znižana od 7,50%

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

na 7%, v juliju pa na 6,5%. Zaradi nadaljnje normalizacije kreditnega trga je bila v juliju znižana obrestna mera tudi za vse druge dolgeve in kredite. Vendar pa so tečaji delnic padali še dalje. Državni proračun je v glavnem zaradi zmanjšanih izdatkov uravnovešen.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 22. t. m. se je njeno stanje izpremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Skupna zlata in devizna zaloga se je znižala za 403 na 1.986'5, in sicer se je zlata povišala za 0'9 na 1.816'6, devizna pa je padla za 49 na 169'6.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se dvignile za 12'05 na 48'8, vsota kovanege denarja pa je narasla za 37'2 na 221'8.

Skupna vsota posojil je padla za 2'6 in znašajo eskontna 1.587'1, lombardna pa 236'1.

Bivši predjemi državi so se povišali za 0'24 na 1.720'7, račun nepremičnin pa za 0'3 na 158'2. Razna aktiva so narasla za 5'2 na 292'8.

Obtok bankovcev je padel za 77'3 na 4.226'2, zato pa so narasle obveze na pokaz za 64'6 na 1.362'5; narasle so tudi obveze z rokom, in sicer za 21'7 na 783'9, razna pasiva pa za 39'3 na 308'4.

Skupno kritje znaša 35'55 %, samo zlato pa 32'51 %.

*

Vloge v regulativnih hranilnicah padajo še nadalje. V letu 1930. so znašale vse vloge (na hranilne knjižice in po tekočem računu) še 1382,1 milijonov Din, koncem l. 1933. le še 1139,1 milijonov.

Prepoved ustanavljanja novih denarnih zavodov bo na Češkoslovaškem podaljšana do konca l. 1938.

Italijanska banka je povišala obrestno mero od 3 na 4 %, obrestno mero za pred-ujme pa od 3'5 % na 4'5 %.

Obrestna mera bo na Španskem znižana za vloge v hranilnicah od 3 in pol na 3 odstotke.

V oktobru je 26 ameriških bank znova odprlo svoja okenca. Zamrle vloge v teh bankah so dosegale višino 32 milijonov dolarjev.

Anglija bo posodila Poljski za financiranje sladkornega izvoza 350.000 funtov.

Politične vesti

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle se je na poti v London ustavil v Ženevi, kjer mu je poročal zunanji minister Jevtić o svojem delu v Ženevi.

Dokazni material o svoji pritožbi predloži jugoslovanska vlada v torek. Predložitev se je zakasnila, ker je bil več material izpopolnjen še z novimi podatki. Končna stilizacija spomenice z dokaznim materialom je bila pregledana še od dr. Beneša in Titulesca.

Ves svetovni tisk še vedno komentira jugoslovansko noto. Vsi listi poudarjajo njen odločen ton ter njeno objektivnost, da ima vsak po njenem prečitavanju prepričanje, da je pravica čisto na strani Jugoslavije. Mnogi tuji listi pišejo, da dela jugoslovanska nota čast vsej Mali antanti.

Ko je bila objavljena jugoslovanska nota, je Madjarska najprej zahtevala da se ji da čas, da more dobro proučiti jugoslovansko noto. Sedaj pa je izročila Madjarska v tajništvo Društva narodov noto, v kateri zahteva, da se obravnava jugoslovanska nota že na decembrskem sestanku Sveta Društva narodov, na katerem se bo zlasti govorilo o posarskem vprašanju. Kakor pišejo tuji listi, hoče Madjarska s svojim predlogom doseči, da bi bila z istočasno obravnavo obeh vprašanj jugoslovanska nota potisnjena v ozadje.

Minister Jevtić je z ozirom na madjarsko noto izjavil novinarjem, da je pristal na to, da se jugoslovanska pritožba obravnava šele na januarskem zasedanju, samo na prigorvarjanje vlesil. Zato madjarska zahteva po takojšnjem obravnavanju pritožbe samo ustreza željam jugoslovanske vlade.

Prva izjava madjarskega delegata Eckhardta, kot odgovor na jugoslovansko noto, je napravila v Ženevi zelo slab vtis, zlasti njegove besede, da pomeni naša nota »akt mednarodnega terorizma«. Kje je vendar terorizem, pišejo švicarski listi, kadar se zahteva samo preiskava Društva narodov.

Sovjetska »Pravda« piše, da je od francoskih in jugoslovanskih preiskovalnih oblasti krivda Madjarske nedvomno dokazana, ki ne more sedaj storiti nič drugega, kakor da skuša z manevriranjem ublažiti težki vtis preiskave pri vlesilah.

V poluradnem »Giornale d'Italia« predlaga znani novinar Gayda, da naj vzame Društvo narodov kot izhodišče preiskave o mednarodnih teroristih noto jugoslovanske vlade. Evropske vlade so predolgo odlašale z razčiščenjem vprašanj, ki so v zvezi z mednarodnim terorizmom.

Mednarodno konvencijo za zatiranje terorizma izdeluje tajništvo Društva narodov. Konvencija bo skoraj gotovo tudi sprejeta in to je že eden uspehov naše note.

Med Mussolinijem in Sušnikom je bila sklenjena, kakor trde angleški listi, tajna vojaška pogodba, po kateri ima Italija pravico vkorakati v Avstrijo in z orožjem potlačiti vsak upor proti sedanjemu režimu.

Hitler se je baje pod vplivom konservativnih generalov odločil za Fritscha in proti Göbbelsu ter drugim strankarskim voditeljem, ki so hoteli, da mora biti tudi vojska v službi narodno socialistične propagande.

Stari voditelj avstrijskih krščanskih socialistov Kunschak je na velikem zborovanju delavcev znova svaril vlado pred preostim kurzom, ker nad Avstrijo še vedno lebdi nevarnost državljanske vojne. Češkoslovaški socialisti so zahtevali kot pogoj vsake razprave o sodelovanju s komunisti jasno izjavo komunistov, če bi bili v primeru vojne pripravljeni storiti svojo dolžnost do države.

Ameriški general Butler je objavil v listih senzacionalna odkritja o nameravanem puču ameriških fašistov proti Ruzveltu. Neki ameriški milijonarji so mu ponujali več milijonov dolarjev, če organizira puč proti Ruzveltu. Njegova odkritja so napravila v vsej Ameriki velikanski vtis in vse prebivalstvo zahteva najstrožjo preiskavo.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pije odrasli kot otroci z užitkom.

Naše gospodarstvo v oktobru 1934.

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani.)

Razvoj posameznih industrij kaže celo vrsto zanimivosti v konjunkturalnem in sezonskem pogledu.

Najvažnejša je ugotovitev, da konjunkturalno naraščanje tekstilne industrije že pojenjuje. Letni prirast te industrije je znašal letos:

v juniju	+ 2725
v juliju	+ 2546
v avgustu	+ 2248
v septembru	+ 2253
v oktobru	+ 1979

Pozdraviti moramo, da predvsem javna dela (t. j. gradnja železnic, cest in vodnih zgradb), kemična industrija, tujski promet (to so gostilne, kavarne in krčme ter prenočišča) in poleg tega več drugih industrijskih panog že več mesecev izkazuje pozitiven letni diferencial. Letni padec nekaj nad 100 delavcev opazimo samo pri dveh industrijah, in sicer: predelovanje lesa in predelovanje kože (Bata!). Delovni trg kaže torej v glavnem zdravo in ugodno tendenco.

Javna dela (gradnja železnic, cest in vodnih zgradb) so v sezonskem pogledu napredovala. Prirast od septembra do oktobra a. c. znaša + 400 delavcev. Radi nove investicijske politike SUZOR-a (dolgoročna hipotekna posojila banovnam, občinam itd.) bo pa ta »industrija« v bližnji bodočnosti brez dvoma precej napredovala (če seveda ne bo obrestna mera previsoka). Obračunska industrija (krojači) proti koncu leta vedno napredujejo radi zimske mode; sezonski prirast znaša + 214. Obratno je pa začelo stavbarstvo zaradi vremenskih razmer nazadovati; gradnje nad zemljo so padle od septembra do oktobra za - 589 oseb; industrija kamenja in zemlje pa za - 387 oseb. Zaradi odhoda letoviščarjev izkazuje gostilne, kavarne in prenočišča sezonski padec - 255 oseb.

Podrobnejši podatki so razvidni iz priložene tabele:

Industrijska skupina	Stanje v oktobru 1934	napram oktobru 1933	napram septembru 1934
Tekstilna industrija	13.313	+1979	+112
Trgovina	3.903	+ 480	+ 41
Gradnja železnic, cest			
in vodnih zgradb	3.540	+ 409	+400
Kemična industrija	1.856	+ 277	—
Občinski obrati	1.595	+ 227	—
Gostilne, kavarne in krčme	3.021	+ 202	-255
Industrija kamenja in zemlje	3.816	+ 189	-387
Oblačilna industrija in čiščenje	4.334	+ 163	+214
Hišna služinčad	8.309	+ 149	+130
Industrija kože in gume	1.761	+142	+ 51
Gozdno-žagarska industrija	6.512	+ 110	-185
Javni promet	630	+ 74	+ 53
Industrija hrane in pijače	3.684	+ 67	+ 37
Gradnje nad zemljo (visoke gradnje)	4.572	+ 55	-589
Gledališča, svob. poklici in razno	1.151	+ 32	+ 6
Gradnja prevoznih sredstev	324	+ 25	- 3
Papirna industrija	1.909	+ 19	- 19
Higijena	1.664	- 4	-114
Grafična industrija	1.119	- 7	+ 10
Centrale za proizvodnjo sile in presk. z vodo	508	- 8	+ 15
Kovinska industrija	6.191	- 21	+156
Denar. in zavar. zavodi in samost. pls.	517	- 33	- 1
Industrija tobaka	911	- 51	+ 6
Zasebna prometna podjetja	759	- 61	+ 33
Poljedelstvo	528	- 96	- 11
Industr. za predel. lesa in rezbarstvo	3.396	- 105	- 11
Predelovanje kože in njenih surogatov	2.990	- 138	+143
S k u p a j	82.831	+4091	-164

Nova tekstilna tvornica

G. Ludvik Gerkman iz Laškega je za-prosil za gradbeno dovoljenje in odobritev po zakonu o obrtjih za preureditev dela prejšnje tvornice za usnje v tekstilno tvornico. Komisijski pregled v ta namen bo dne 7. decembra ob 7.45 na kraju samem.

Švedski prestolonaslednik kot „trgovski potnik“

Kakor znano je pred 2 letoma angleški prestolonaslednik, Valeški princ, prepotoval vso južno Ameriko. Namen njegovega potovanja je bil predvsem propaganda za odjem angleškega blaga. Po vzgledu prvega »trg. potnika« Anglije, kakor so takrat nazivali angleški in ameriški časopisi Valeškega princa, se je sedaj napotil švedski prestolonaslednik v Orient. Ker gre pri tem potovanju za države, ki tudi nas neposredno zanimajo, ne bo odveč, ako o tem potovanju napišemo par vrstic.

Švedski prestolonaslednik Gustav Adolf, častni predsednik švedske izvozne trgovske družbe, potuje v spremstvu nekaterih predstavnikov gospodarstva Švedske po točno izdelanem načrtu. Po tem načrtu bo imel razgovore z zastopniki švedskih podjetij v posameznih deželah, kjer bo tudi osebno obiskal vsa podjetja, v katerih je udeležen švedski kapital. Na svojem potovanju se je švedski prestolonaslednik najprej ustavil v Grčiji, kjer je svečano otvoril novi švedski paviljon na velesejmu v Solunu. Švedska uvaža letno za okroglo 400.000 dolarjev to-baka iz Grčije, dobavlja pa zato Grčiji les in stroje, jeklo, vsakovrstne izdelke iz železa, celuloide, papir, vžigalce, kemikalije, električne motorje itd. Ta medsebojna izmenjava blaga se bo, kakor se pričakuje, podvojila. Začetek se je že pokazal s tem, da je prestolonaslednik otvoril ob cesti Atene—Pirej novo švedsko lesno skladišče, ki je največje v orientu in ki bo veljalo kot baza za celotni švedski izvoz lesa na vzhod.

Nato se je ustavil prestolonaslednik na

svojem potovanju v Turčiji, kjer je v svoji napitnici predsedniku Kemal-paši izrečno poudaril potrebo »vzpostavitev normalnih trgovinskih zvez« in izjavil: »Turčija in Švedska bosta imeli korist od obojestranskih trgovskih odnošajev, ki bodo sloneli na izmenjavi blaga, ki ga eden ali drugi od nas potrebuje«. Švedski je mnogo na tem, da se v času industrializacije Turčije primerno uveljavi z dobavami strojev, nadomestnih delov, gonilnih jermenov, električnih naprav itd.

Iz Turčije je nadaljeval prestolonaslednik pot v prave orientalske dežele. V Siriji in Palestini se spričo velike propagande vedno bolj večja švedski izvoz: tako je leta 1932 izvozila Švedska v Sirijo za dva milijona frankov blaga, l. 1933 pa že za 3 milijone, v prvih treh četrtletjih l. 1934. pa se je ta vsota zopet znatno povišala. Odgovarjajoče številke za Palestino pa so: 1932: 77.000 pal. funtov in l. 1933: 122.000 pal. funtov.

Zastopstva najvažnejših švedskih industrijskih podjetij v Siriji in Palestini so se v zadnjem času močno izpopolnila, prav tako so bile izvedene izpremembe v bližnje-vzhodnih diplomatskih zastopstvih. Švedski inženjerji razvijajo vztrajno delavnost, ki sega celo v Perzijo. Tako je šel tudi prestolonaslednik najprej v Irak, odkoder bo obiskal Perzijo.

Iz tega vidimo, kaj vse store napredne države za svoj izvoz in s tem za okrepitev domačega gospodarstva. Morda se bomo nekoč tudi mi nekaj iz tega naučili.

pa je bilo protestiranih za skupno 57,1 milijonov lir.

Poštni promet med Rumunijo in Rusijo je obnovljen, železniški pa bo šele po rešitvi vprašanja zopetne zgraditve mostu čez Dnjester.

Zunanja trgovina med sovjetsko Rusijo in Združenimi državami Sev. Amerike v letih 1923 do 1933 je dosegla vrednost 800 milijonov dolarjev. Aktivni saldo v korist Združenih držav znaša približno 500 milijonov dolarjev.

Združene države Sev. Amerike so kupile v Franciji velike količine pšenice slabše vrste, ki jo bodo porabile za krmo.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle, je dopel v London, kjer je gost angleškega kralja.

Prvega kongresa Jugoslovanske narodne stranke, ki je bil v nedeljo v Beogradu, se je udeležilo okoli 6000 oseb. Za predsednika stranke je bil znova izvoljen dr. Hodjera.

Kanonik Alojzij Stroj je praznovati v nedeljo 30 letnico, odkar je neprestano predsednik Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov. Zaslužnemu delavcu za napredek našega obrtništva tudi naše čestitke!

Grofica Anka Jelačić, zadnja potomka slavne hrvatske rodbine Jelačićev, je bila te dni pokopana v Zagrebu.

Zgovoren dokaz naše nacionalne strpnosti je dejstvo, da bodo šele sedaj preimenovali v Novem Sadu nekatere ulice, ki so se imenovali po nekaterih znanih madjarskih politikih. Tako se bo ulica Deaka preimenovala v Bitolsko, Kalmanova v Dostojevskijevo, Madjarska v Barthoujevo itd.

Zdravniki, advokati in veterinarji niso zavezani, da kolkujejo račune strankam za izkazane usluge ali nasvete. Samo za materialne dobave, za popravilo zob in podobno, morajo kolkovati izdane račune.

Združenje francoskih vojni vdov je poslalo Nj. Vel. kraljici Mariji globoko občuteno sožalno izjavo.

Večje število pariških občinskih svetnikov je vložilo predlog, da se imenuje ena velikih pariških ulic po kralju Aleksandru.

V Montpellieru nameravajo postaviti spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru, kakor sporoča v nekem pismu tajnik tamošnje univerze, g. Fourcade.

Študentsko Aleksandra I. kralja Jugoslavije v višini 10.000 frankov je ustanovil marsejski občinski svet. Podeljevala se bo jugoslovanskemu študentu na naravoslovni ali medicinsko-farmaceutski fakul-

teti v Marseju. Potrební kredit za ustanovo bo že v proračunu za leto 1935.

Ljubljanska bolnišnica je zopet prenapolnjena. Tako je v dermatološkem oddelku 100 bolnikov, pa samo 60 postelj. Potreba nove bolnišnice postaja vedno večja, kljub temu pa ostajajo vse zahteve po povečanju bolnišnice brezuspesne.

Našička d. d. v Zagrebu je darovala 25 vagonov drv za zagrebške reveže.

Državna tvornica za celulozo v Banja Luki bo v kratkem začela zopet obratovati. V njej bo zaposlenih okoli 1000 delavcev.

Proračun Vrbaske banovine za l. 1935-1936. znaša 36 milijonov Din.

Zadarska občina je prepovedala našim državljanom vsako zadržno prodajo mleka. Mleko smejo v Zader dovažati le mlekarice. Iz zadrug donešeno mleko je občina kratkoma zaplenila. Okoličani v Zadru nameravajo zato začeti izdelovati surovo maslo in sir, da se izognejo šikanam zadrske občine.

Bolgarska vlada je izdelala načrt zakona za sistematično elektrifikacijo Bolgarske.

250 aeroplanov je naročila Grčija v tujini. Nadalje namerava vlada najeti posojilo 200 milijonov drahem za izgradnjo letališč.

Na mandžurskega cesarja je bil poskuššen atentat, ki pa se je ponesrečil. Atentatorje so prišli in bodo vsi usmrčeni.

Nemčija je letos pridelala 9,8 milijonov ton sladkorne repe, za 22 odstotkov več kot lani.

Na smetišču v Madridu je neki berač brskal po še uporabljenih predmetih ter pri tem zadel na bombe, ki so eksplodirale. Berač je bil težko ranjen, 7 otrok, ki so se zbrali okoli berača, pa je bilo ubitih.

Streha velike dvorane še nedogotovljene stavbe za bruseljsko svetovno razstavo se je podrla. 8 delavcev je bilo ubitih, 15 pa težko ranjenih.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 7. decembra ponudbe o dobavi 400 kg avto-olja.

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 7. decembra za dobavo 1.300.000 kg medenastih rondel, 40.000 kg medenastih trakov, 2000 kg medenaste žice; dne 12. decembra za dobavo 1300 kg bakrene pločevine, 600 kg medenaste pločevine, 40 kg bakrenih obročkov, 416 delov bakrenih špiral, 250 kg bakra v palicah, 60.000 kg žveplene kisline, 2000 kg azotne kisline in 60 kg solne kisline; dne 13. decembra za dobavo 1600 m³ lesa; dne 14. decembra za dobavo 850.000 m trakov, 300 m američana-platina in 1500 kg bombaža za čiščenje; dne 18. decembra pa za dobavo 4000 kg jekla in 400 m³ desk.

Dne 12. decembra bo pri Direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo 910 ton cementa.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 28. nov. 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13.00: Čas, plošče. — 18.00: Plošče. — 18.20: Čez stepo v Dobružo (Zdenko Aljančič). — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19.10: Nac. ura. — 19.35: Plošče. — 19.50: Jedilni list, program za četrtek. — 20.00: Prenos opere iz Ljubljane, v odmoru: Čas in poročila.

Četrtek, dne 29. nov.: 11.45: Poročila — 12.00: Prenos iz Londona: Poroka Nj. Visočanstev princa Jurija in princeze Marine 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Smuška ura ljublj. zimskosport. podsaveza — 18.30: Radijski orkester — 19.00: Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) — 19.30: Nac. ura: Gjuro Jakšić — 19.55: Jedilni list, program za petek — 20.00: Prenos iz Beograda — 22.00: Čas, poročila, radijski orkester.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 27. novembra: zoprt.

Sreda, dne 28. novembra: Zaljubljeni ostali. Najnovejša komedija Nušića. Premiera. Red B.

Četrtek, dne 29. novembra: Hlapci. Red Četrtek.

Opera, začetek ob 20.

Torek, dne 27. novembra: Izgubljeni valček. Red A.

Sreda, dne 28. novembra: Hoffmannove pripovedke. Red Sreda.

Četrtek, dne 29. novembra: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red C.